

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse regulatu de 2 ori, si F6ica una data pe septemana, ad. Mercurea si Sambet'a. — Pretiulu loru este pe 1 anu 10 f., pe diumetate anu 5 fr. austr. inlaintrulu monarchiei. Pentru tieri straine 15 f. pe unu anu s6u 45 doidieceri, or 3 galbini si 3 doidieceri mon. sunat6ria. Se pronumera la t6te postele c. r., cum si la toti cunoscuti nostri DD. corespondenti. Pentru serie „petit“ se ceru 8 cr. val. aust.

Nr. 33.

Braslovu, 22. Aprille 1861.

Anulu XXIV.

Telegramu.

Pest'a, 4. Maiu n. Popa se verific6 cu unanimitate; astadi e se se fineze verificatiunile. Murgu e deputatu dela Recasiu —

Acsiome si probleme politice cu privintia la natiunei romana din tierile austriace.

Evenimintele incepu a lu6 intre noi 6resi care forme. Inca totulu e turbure, inca stravedi numai c6 prin o negura d6sa; se p6te inea intempl6, c6 faptele complinite se ne suprinda dintr'odata si — pe catu bati in palmi, se ni se dica: Atatu e alu vostru, eara mai multu nimicu.

Deci privegherea n6stra nici odata nu p6te se fia destulu de apriga. —

Natiunea n6stra e in voita asupra principiiloru dupa care trebue se purc6da, d6ca voiesce se si asigure viitorulu c6 natiune. Pana acum vediuramu pe barbatii ei in cateva comitate si scaune portandu se in conformitate cu acele principii s6u adeca cu program'a nationala remasa noue dela parintii nostrii (1791—1848), conturbati ici colo, numai de cate o coteria.

Intr'aceea pe la unele tienuturi barbatii romaniloru fusera adusi in o confusiune momentana prin maistr6s'a dialectica a unoru retori mai vertosu unguri, carii au avantagiulu unni esercitiu parlamentariu si curagiulu ce da esperintia, inso6itu de termini si expresiuni noue, moderne, inventate c6 inadinsu si sc6se cum am dice in piatia c6 nisce lucruri cu totulu frapante.

Se cautamu ceva mai bine la terminii acestia de moda. Se luamu pe cei mai resonatori.

Dreptulu istoricu. Acest'a este, pentru cei carii ilu au, cea mai sigura garantia in contra despotismului.

Asia dicu aparatorii dreptului istoricu.

Noi inea avemu se i intrebamu: Care dreptu istoricu ilu intielegu dumnealoru? Din secululu trecutu de candu cu sanctiunea pragmaticea (1723—1740)? s6u de candu cu T6k6lyi si R6koczi sub Leopold? Ori din secululu alu 17-lea de c6ndu Buda era pasthialicu turcescu? Ori din alu 16-lea de candu cu barbarele resboie civile — Z6polya, Ferdinandu, Dozsa etc.? S6u din alu 15-lea, de candu nobilii se folosiau de jus resistendi, eara regele ii tragea in ti6pa? Ei, — pana unde se mergemu cautandu prin istoria dreptulu istoricu?

D6, noi romanii inea gasimu in istoria unu dreptu, ad. — dreptulu pumnului, dreptulu celui mai tare.

Asia la romanii dreptulu istoricu se chiama nedreptu istoricu. —

— Individualitate istorico-politica. Terminu de moda, carele candu se audi mai anteu in senatulu imperialu din Vienna, pare6 ca audiai unu terminu de ai magiloru s6u chiromantiloru, carii descanta si predicu dupa nisce formule inventate totu de densii.

Adica c6 ce felu de faptura se fia acea individualitate istorico-politica?

Se ne infa6iosiamu in mintea n6stra o ti6ra, ce avuse 6resicare drepturi de autouomia s6u chiaru de suveranitate, in acea ti6ra o natiune captusita bine cu privilegii tari si mari mai presusu de t6te celelate, — apoi acea ti6ra cu acea natiune socotite la unu locu c6 o fiantia organica se se num6sca individualitate istorico-politica,

Se luamu acum, ca din asemenea pers6ne s6u individualitati se compune monarchia intr6ga, se ne cautamu si pe noi romanii in acea ti6ra si se fimu incredintati, ca nu ne vomu afl6 nicairi, pentruca noi nu trecemu de individualitate politico-nationala.

Asia individualitate politico-nationala ar' insemn6 pe limb'a noastra — celu pu6inu asta data: „M6rte nationala si politica.“ —

Ce sunt natiunile?

Sunt pers6nele colective, din care se compune omenimea.

Ce este limb'a nationala?

Este sufletulu datatoru de vi6tia alu natiunii.

A margini pe un poporu intru folosirea limbei sale, este a'i deschile arteria, pentru c6 se m6ra cu inctulu.

O asemenea tirania spirituala intrece pe ori ce tirania trupasca. —

Orice poporu devine la ceea ce este, numai prin limb'a sa nationala.

Una numeru 6recare de 6meni se p6te cultiv6 si in limba straina; d6ca inea limb'a nationala nu e pregatita si cultivata, ei nu si potu comunic6 cunoscintiele cu conationalii loru, se diagusta, devinu apostati s6u renegati, eara poporulu remane orfanu.

Nu e bine se se invetie in sc6lele primarie nici unu felu de limba straina, decatu numai limb'a nationala.

In sc6lele gimnasiale inea nu trebue se se invetie nici unu studiu in limba straina. —

Nici unu sacrificiu nu este prea mare, ce se aduce pentru cultivarea si inavutirea limbei.

Simtiulu nostru de libertate se lu manifestamu spunendu atunci candu cere trebuintia, la oricine, adevverulu dreptu in fa6ia, cu o demnitate de barbatu determinatu a si suferi pentru elu.

Cu 6meni servili, fia chiaru si romanii, se nu ne inso6imu, ca ne voru las6 la oalea jumatare.

Unu barbatu de statu dicea inainte cu vreo trei luni: La 6meni cum sunt si romanii, se le astupi gur'a cu deregatorii publice, apoi se vedeti numai cum se voru molcomi si voru amuti.

Reu se va inisiel6 prea stralucia si escelentia sa.

Romanii pretindu firesce, ca din fiii loru se se aplice la officii publice in numeru proportionatu, pentru ca de aceea au si ei o patria, de aceea platescu si ei contributiune in bani si in sange, cum si pentruca ei au ajunsu c6 se aiba incredere numai in fiii soi; cu t6te acestea romanii credu asia, ca din natiunea loru nu se voru pune oficiali nici orbi, nici surdo-muti, nici renegati.

Inea cu aplicarea de oficiali publici inea nu ai indestulatu nici a diecea parte a garantiiloru pe care le ast6pta si le pretindu romanii. Oficiatii astadi se punu mane moru s6u se acotu, cu ei descindu si parutele drepturi in mormentu.

Romanii recunosc, cumca ungaru au t6ta dreptatea c6 se fia indestulati cu legile loru dela 1848 si se si caute garanti'a viitorulu nationalitatii si a neconditionatei loru predomniri in aceleasi.

Eata inea, ca ungaru inea au inceputu a recun6sce, cumca romanii au dreptu d6ca ei in aceleasi legi n6 vedu nici unu felu de garantia pentru asecurarea esistintiei si a drepturiloru nationale cuvenite si loru.

„Pesti Napl6“ (Diarulu de Pest'a) unulu din cele mai bune jurnale din t6ta monarchia, condusu de b. Sigismundu Kemény batranulu si patitulu publicistu, scrie pe la 10. Aprile in obiectulu acesta asia:

„Este de cea mai neaparata trebuintia, c6 diet'a tieriei se cor6ga si relative se st6rga acele puncte din legile dela 1848, care stau in contradicere cu spiritulu seculului si alu progresului, care marginescu perfect'a egalitate de drepturi a compatriotiloru de diferite nationalitati si confesiuni, si care (legi) d6ca se voru mai sustienea si de aci nainte, voru seman6 numai neghin'a desbinarii si a dusmaniei intre poporale conlocut6re, eara pe unguri iar lipsi de simpatiele natiuniloru civilisate, eara in dilele de pericule amenintat6re, ar' romania parasiti si impresurati de neamici, isolati intr'uuu modu fiorosu in t6ta Europ'a si chiaru in patri'a n6stra.“

Mirabeau disese: „D6ca voimu se fimu liberi, mai anteu se fimu drepti.“ —

Articolulu din carele sc6seramu pasagele de susu este scriisu de Mauritiu Luk6cs, carele pe catu scimu, cun6sce si Transilvania si chiaru limb'a romana.

In acelaasi jurnalulu bar. Sigismundu Kemény disertandu f6rte pe largu despre uniunea Transilvaniei cu Ungaria, la Nr. 85 din 13 Apr. recun6sce in terminii cei mai respicati, cumca diet'a transilvana din 1848 a decretatu ce e dreptu, egalitatea de drepturi preste toti locut6rii fara diferentia de limba si relege, nu s'a luat inea nici unu felu de mesura, pentru c6 indeplinirea practica a legii acesteia se coresponde cerintieloru nationale; apoi „natiunea roman6sca“ din Tr6nsilvania si confesiunea neunita au dreptulu de a pretinde in puterea legii, c6 se ia parte activa la afacerile tieriei.

Totu acestea adevveruri le recun6s6u si unulu din cei mai renumiti conducatori ai ungariloru ardeleni, contele Ioanu Bethlen in congregatiunea dela Turd'a, eara ideile dumnealui le priimira toti ungaru adunati acolo.

Cu asemenea espectoratiunii capii natiunii unguresci recunosc

indirecte romanilor dreptul de a se opune uniunii si de a nu recunoaște legile dela 1848 pe catu timpul independintia loru nationala dela tutoratulul compatriotiloru loru nu va fi recunoscuta si ascurata prin lege fundamentala.

Ce vi se pare in sa, ca in momentele candu ungunii inceru a recunoaște in modu cá acesta dreptatea romaniloru, cateva suflute servile de romani in cutare comitatu de catra miédia-nópte se inghesue in nainte, prochiama in numele romaniloru uniunea si combatu aceea ce clerulu din Gherla cá parte constitutiva a natiunii a propusu si araturu in faci'a adunarii?!!

B. —

Дела Фьгърашъ, 26. Априле 1861.

Динтр'о рефератъ деепре стареа лъкръли де аичи скóтемъ ачестеа: „Ерї сосї дела р. гьверниѣ дин Къжж о депешъ телеграфикъ де кьпринсѣ къ:

„Дналъ рецїѣ гьвернѣ с'а дндзратѣ а пълїка тотѣ оператъ пострѣ пълемитѣ дн адънацца маркалъ дин 16. шї 17. а ле л. к. — Комїте кьпїтанъ сьпретѣ амънареа адънтрїї комїсіѣ чептрале, че ера дефїптѣ не астьзї, шї тотѣ деодата не фаче кьноскътѣ, къ Домнъ консіларїѣ гьвернїалъ Алдъланъ ва венї ла Фьгърашъ дн калїтате де комїсарїѣ рецїѣ. — Чо ва авѣ Дн. конс. Алдъланъ де а фаче аичї — шї че ва пьтѣ іспрѣвї — вїторїалъ не ва арата.

Атъта днсе есте адевератѣ, прекъм есте Дъмнезоѣ дн черїѣ, къ ної нъ не вомѣ авате нїчї о іота дела децїсіѣ нѣ постре дин 16. шї 17., пептрѣкъ марторѣ не есте Дъмнезоѣ де нъ а фостѣ адънацца нѣстрѣ логалъ, де нъ с'аъ пьзїтѣ тѣте формалїтѣде че рѣте де лецї, атъчї амѣ ажънсѣ аколо знде дн кьвпнтълѣ „легалїтате“ нъ пьтемѣ прївї алъ декътѣ зпъ мантѣ, сьѣ каре се есерчїтѣ челеа маї маї шї маї перїкълѣсе — tendıncę — де не фаца пьтѣнтълї.

Дналъ гьвернѣ зїче дн ачестѣ телеграмѣ — къ днсъшї копвокацїѣне ла адънацца дин 16. шї 17. есте іегале, де знде фїреште зрмѣзѣ шї не легалїтатеа адънаццаї шї а децїсіѣ нѣ лорѣ еї.

Акъм аскъїтацї, Домнїлорѣ, дрептате! Сьспремѣлѣ пострѣ кьпїтанѣ днаїте де а венї ла Фьгърашъ, афлндзоѣ дн Вїена а шерѣ ла Есч. Са Д. канчеларїѣ в. Кеменї шї л'а днребатѣ, къ кьм се факъ копвокълънеа, пептрѣкъ інотрѣкцїѣнеа провїсорїѣ дн пьпктълѣ ачестеа есте фѣрте еластикъ. Есч. Са Д. канчеларїѣ іаъ респнѣѣ: се кїтѣ не тоцї опорацїорїї (фрзпташїї) — шї се фїѣ тѣте класеле шї інтереселе репрезентате. Дн. кьпїтанѣ сьспремѣ а препаратѣ о депешъ телеграфикъ дн респектълѣ ачестеа шї а пресептатѣ о Д. канчеларїѣ бар. Кеменї, днребъндълѣ а прїатѣ, дѣкъ есте вїне днтокмїтѣ, ла каре Д. канчеларїѣ а респнѣѣ: къ есте вїне.

Ачестѣ телеграмѣ о'а трѣмїсѣ кїарѣ прїн канчеларїа транспїлванъ азлїкъ ла респектївеле претърї ч. р., ка се копвоче адънацца маркалъ не 16. л. к.

Конгрегацїѣнеа дїстрїктъалъ апої саѣ компъсѣ кїарѣ дн зрмѣ шї дн днделесълѣ ачестѣї телеграмѣ, афлатѣ кїарѣ де Д. канчеларїѣ де вьнѣ; апої тотъшї дн. гьвернѣ дин Къжж зїче, къ ачестѣ копвокълъне шї адънацца къ тоате копсечїпделе еї сьптѣ іегале?! —

— Бъва а фостѣ прїмїреа лїмбеї романе де офїцїѣсѣ, дн контра кьреїа маїарїї протестарѣ прїн телеграфѣ. Днздарѣ с'аъ інформатѣ гьвернълѣ, къ нъмаї 2 дин 70 де пьрцї а локвїторїлорѣ озпт маїарї дн тотѣ дїстрїктъалъ, днздарѣ неамѣ провokatѣ ла егалїтатеа де дрептърї, къ ачестеа тотѣ зрмѣ шї нї се паре, къ реакцїѣнеа о провѣкъ къ пасълѣ ачестеа іпсълѣ гьвернїалъ; де чееа че се не ферѣскъ Dzeѣ! —

Ачестеа ордїпчълне телеграфикъ с'а четїтѣ дн шедїнда де астьзї а мембрїлорѣ комїсіѣнеї чептралї; ромънїї че ераѣ де фацъ саѣ днпїтѣ де індїпчълне, вьзъндѣ, къ днсъшї гьвернълѣ е дн контра дрептеї нѣстрѣ кьксѣ.

Ної днсе нъ амѣ деспѣратѣ нїчї батерѣ кьтѣ де пьцїнѣ, ва потѣ зїче къ попорълѣ ромънѣ дин Цѣра Олтѣлї прїн ачѣсгъ маї таре с'аъ ірїтатѣ шї днкръцїатѣ ла апърареа лєгалє а кьксѣї сале. —

Дн шедїнда де астьзї кьндѣ аѣ пропъсѣ адвокатълѣ Фїзленѣ къ: де време че дналъ гьвернѣ а апълатѣ оператълѣ адънаццаї дин 16. шї 17. знде с'аъ дъсѣ протоколѣ дн лїмб'а романъ, *awadare posteute, ka protokolaľ akvma sz ns ce maї dskv romaneute ci nsmaї snrspeute!*? Аззїцї!!

Кьндѣ аѣ аззїтѣ романїї че ераѣ де фацъ 200 ла нъмерѣ венїцї дин тѣте пьрцїле дїстрїктъалї ачестеа кьвїпте, аѣ стрїгатѣ тоцї днтрънѣ гласѣ „сѣ се скрїе протоколълѣ нъмаї дн лїмба романъ, кьчї ної нъ днцелечемѣ алте лїмбї, къ мордїї не дъмѣ, дарѣ лїмба нъ о дъмѣ.“ — Сгомотълѣ аѣ днпътѣ, ка зпѣ пьтрапїѣ де ѳрѣ, шї се аззїаѣ стрїгърї дин тѣте пьрцїле, къ дѣкъ Дн. Фїзленѣ нъ скрїе лїмба романъ, сѣѣ нъ воїеште а ворбї ромъне-

ште, сѣ ѳсѣ дин адънаре, шї нъмаї дъпъ че се сьпрїмѣ Домнъ, Фїзленѣ „къ нъ маї фаче обїекчълне чї се фачетѣ че не плаче. — Сѣ лїнїшї адънацца.

Къ деосевїре bravїї поштрї гьнїцерї аѣ челеа маї маї мерїте шї ла ачѣсгъ шї ла адънареа дин 16. шї 17., кьчї еї зїкѣ къ дѣкъ ар адъче чїнева тоцї чендармїї де не фаца пьтѣнтълѣ — шї еї нъ се ворѣ сьпъне — шї нъ ворѣ кьнѣште алъ лїмб декътѣ нъмаї чеа романъ. —

Чо ва фаче Домнъ консіларїѣ Алдъланъ не каре л'аштен тѣтѣ не Меркзреа вїт., вомѣ ведѣ, атътѣ днсъ есте де сїгърѣ къ дн прївїнда лїмбеї нъ ва пьтѣ стѣрче нїчї о копчесїѣне, — къ попорълѣ романъ дин дїстрїктъалъ Фьгърашълї нъ ва сьферї, къ сѣ се стѣргъ нїчї о іота дин протоколѣ конгрегацїѣнїї маркале дї 16. шї 17. але л. к., къ нъ ва сьферї ка алъ чїнева декътѣ сѣ премълѣ пострѣ кьпїтанѣ се органисезе дїстрїктъалъ; — къ Днъл консїл. гьвернїалъ Алдъланъ, дн калїтате де комїсарїѣ рецїѣ, н пѣте авѣ алъ черкѣ де актївїтате, де кьтѣ нъмаї а фї де фац ла копстївїреа дїстрїктъалї шї а'шї фаче обсервчълнїле сале дн трънѣ обїектѣ сѣѣ алълѣ прїн сьспремѣлѣ пострѣ кьпїтанѣ. —

Нъ вомѣ сьферї нїчї де кьтѣ ка чїнева — кьтѣ шї де департе, — се дерѣче авторїтѣдеї репрезентанцеї дїстрїктъалї шї сьспремълї пострѣ кьпїтанѣ. Шчї. — Романъ.

De sub cetatea lui Gelu din 18. Aprilie 1861. Comitatulu Clusului.

(Finea din Nr. 31.)

8. Asupra proiectului datu in launtru deschidınduse desbaterea si din punctu in punctu luanduse de obiectu alu desbaterei, amesuratulu desfasıuratulu asıediementu de obsce, s'a decısu si anca la punctulu

1-lea. Comisiunea reprezentante de acum se declara pe sene numai de interimala, si capace de a representá comitatulu pana ce se va poté tiené congregatiunea marcala: ce se tiene de personalulu deregatıloru din 1848 cu facut'a dispusetiune in urm'a asıediementulu de obsce alu comisiunei reprezentate, proiectulu s'a prevenıtu. — La

2-lea. Valórea, si cerculu de aptivitate alu acestei comisiuni reprezentante subtu punctulu din antaiu fıindu cercuscrısu, si prin urmare:

a) Comisiunea reprezentante a comitatulu isi vede implınita dorirea de obsce, déca cu incetarea celora ce sunt de lipsa a se face inainte spre a se poté catu maї curundu conchiama congregatiunea marcala se va deschide campulu spre acea; dara si cu privire la intemplari, ce inainte nu se potu prevedé, a presıge una dı hotarita nu se tiene lucrı cu potıntia. —

b) Desemnatiı de deregatori ai comitatulu prin comisiunea reprezentante de astadı recunoscunduse, cu privire la acésta dorıntia, s'a facutu destulu proiectulu, de altumintrelea formarea séu compunerea tramıtiendeı prin comune comisiuni pentru alegerea reprezentantıloru comunali la congregatiunea marcala, legea a desemnatu-o de agend'a comiteluı supremu dımpreuna cu a comisiunei reprezentante, asemenea comisiunea comitatulu, dorıntiele dın acestu punctu recunoscundule parte cá afara de cerculu aptivitatıeı sale si tienutóre de cerculu legıslatiunei, parte de acele, in care fora de vetamarea legıloru si pe calea jurısdıctıunei póte dispune, la cele dın antaiu enuncıéza, precumca: cu deplına simpatia dorındu cá estınderea principiulu de eგala indreptatıre prin sumarıulu legıloru dın 1848 se se latıesca pana acolo, pana unde lasa teritorial'a unitate a corónei magıare, acestea dıet'a tıerei cea maї de aprópe si le va tiené de cele maї intelıtóre agende; éř ce se tiene de cele ce stau in serıa a doua, cu privire la aceste a decısu dupa cum urméza.

1) In consvaturile comisiunei, membriı comisiunei potu se vorbésca ori in care limba usıtata in comıtatı.

2) Protocólele sıedıntıeloru comisiunei prin concernentıı notarı voru fı de a se duce fıesoecare deosebı in ambe limbele si cea magıara si cea romana, informatı cu deplına autenticitate, in casuri dubie testulu magıaru va avé potere decısıva.

3) In atıngere cu escelsulu gubernu si cu comisiunile altoru comıtate, precum cu tóte jurısdıctıunıle dın afara, si deregatóriele acestı comıtatı intre sene si in facendele prin aceste relatıuni atatu la comisiunea comitatuluı catı si la vice-comıtı se se intrebuintıedia lımb'a cea magıara (numaї?!)

4) Deregatóriele in atıngerile sale cu comunele si cu privatıı, investıatiunıle si procedurıle, fıa ori de ce natura se fıa, precum si tóte recercarile si decısiunıle — dande, se le dispuna in lımb'a magıara séu romana in acelu típu, precum voru postı privatıı séu comunele; — intr'asemenea típu in acestı comıtatı rogarıle si substrasele se se póta dá in launtru in lımb'a magıara si romana, si resolutıunea anca se se deie dupa testulu substratuluı, adeca in lımb'a in care s'a

datu plansórea. Datu Clusiu die 17. Aprilie, din siedintia tienutei comisiuni a comitatului."

Acestea concesiiuni anguste date cá de romana sunt luale acum pe totu loculu de basa in Ardealu, se citimu acum si cele din comitatulu Carasiu si apoi cauta se marturisimu, ca aici se facuse precalculu, cine scie de candu. —

Б л а ж ъ, дн 27. Априле п. 1861.

„Фіиндѣ ші динтре ромъні кізмаці вр'о 50 инші пе 25. Априле ла рестаураціонеа комит. Албей инферіоре ла Аїхдѣ кз Есчел. Са Дн. метрополитѣ Александрѣ Ст. Шляхдѣ дн фрънте тероерѣ ла адънарѣ. Че се веzi? ші кіарѣ тіперімеа дин колеціѣ ші знѣ пѣтерѣ дшпъратѣ маї mare декътѣ ераѣ ромъніи дндесвирѣ локълѣ адънрїи. Есчел. Са Д. метрополитѣ сінгърѣ шезѣ динтре ромъні ла маса verde; астѣелѣ пе оменирѣ фракціи магіарї, дн кътѣ ші чеї кізмаці нічі ла знѣ пѣтерѣ аѣла локѣ. —

Дъпъчо Іагот. Са комітеле свпретѣ дескїкз конференца кз о квъптаре дн лімба магіарѣ днгре еїjen, дндатѣ сѣ ші днчепърѣ десватерїле, ші маї вѣтѣкз знѣ ораторїѣ дела тѣса verde гр. К. І. днчепѣ кз mare ентѣїастѣ а пѣда пентрѣ арт. XVI. дн леціле дн 48 пофіндѣ реактивареа комітетълѣ комітар. челѣ дн 48 ші редптрєціреа ачелзіа.

Дъпъ ачееа се скълѣ Есч. Са Д. метрополитѣ, ші кз аргъменте фърте solide dovedi, кз ромъніи пѣ потѣ ніче декътѣ пѣши пре терепълѣ лецілорѣ дн 48, къчі ачеле свнт адъсе de nobis sine nobis ші ромъніи пѣ леаѣ рекъпоскътѣ нічі оdatѣ. Чї елї пофѣтескѣ днпереа де конгрегаціни днвѣтале, каре сїдгъре потѣ репрезента дн оенсѣ конституціоналѣ ші пре васа егалїтѣдеї интереселе ші дорїнде ле ші дрєнтъріле попорѣчънеї дн комітарълѣ респектївѣ.

Деачї зртарѣ апої дїспътѣчнї днфокате про ші контра, дарѣ магіарїи фїиндѣ де патрѣ (чїпчї?) орї маї пѣтероші декътѣ ромъніи прекъмънеаѣ кз еїjen ші helyes челе егомотóсе ші пѣтерóсе.

Лъкрѣ фръмосѣ ші де лъдѣ, кз ромъніи тоді фърѣ петрѣншї де интереселе cale націонале челе сѣте, ші тоді пѣларѣ дн лімба мамеї сале, пентрѣ конгрегаціни днвѣтале, ка знїкѣтѣ те-теїѣ алѣ реорганїзацінеї знїї комітарѣ дн днчелесѣ конституціонале. Ба кіарѣ ші знѣлѣ динтре магіарї: адвокатълѣ Аркомї днкъ вобрї пентрѣ конгрегаціни днвѣтале, днсе ачела пѣмаї де кътѣ фѣ пѣсѣ жосѣ де конпаціоналії сеї кз о індігнъчъне фърте еоа-цєратѣ.

Маїорїтатеа магіарѣ пеатескратѣ прекъмънїторїѣ ста тор-цішѣ пре лъпгѣ реактивареа комітетълѣ дн 48 ші пѣмаї редп-трєціреа ачелзіа, днчєркъндъсе кз арта ораторїеї а демъстра, кз магіарїи аѣ пѣмаї де а конпїнза, чееа че аѣ днчепътѣ ла 48, кз тóтѣ кз редптрєціреа прїп сїне а знїї комітетѣ, мї се паре а ста дн контрастълѣ челѣ маї бѣтѣторїѣ ла окї, фацѣ кз астрономїа тѣнїчїпале.

Днсе пре кътѣ фърѣ пѣтероші магіарї де черыкоші дн апєрареа лецілорѣ дн 48, пре атѣтѣ фърѣ ші ромъніи де солїзі, стѣторї шї консеквенці дн апєрареа прїнчїпїлѣї сеѣ націонале, шї днкъ дн топълѣ чєлѣ маї днпъчѣїторїѣ шї кз атѣтѣ маї дш-пълѣїторїѣ.

Кз тóте ачесте дн шедїнда де а доха зі комітеле с. сѣ епънчїѣ дн фавóреа лецілорѣ дн 48.

Ромъніи превъзъндѣ рекънїреа пѣфаворїторїѣ пентрѣ сїне а десватерїлорѣ дн казѣ, кз шї маїорїтатеа ера магіарѣ шї шї комітеле свпретѣ магіарѣ, — апълчїарѣ протестѣ, — кареле апої лѣ шї атапъарѣ дн окрїсѣ, шї кз ачееа дъпъ епънчїареа коміте-лѣї, пѣрѣсїрѣ кз тодії салонїлѣ де конференцѣ, редпторкъндъсе деокатдатѣ про ла каселе сале; магіарїи днкъ се респъндїрѣ пентрѣ атънчї. —

Інтелїденціи поштрї ромъні се декътарѣ, кз елї кз тóтѣ кз-поскъта лорѣ мїсерїтате, пѣ ворѣ прїмі офїчїї дн тѣпа знїї ко-мїтетѣ дн 1848, нічі се ворѣ фаце тетърїи знїї комітетѣ креатѣ фърѣ де пої, а знїї комітетѣ, алѣ кърѣї терепѣ шї тенденце стаѣ дн діаметро опъсе кз опóреа націонале шї кз конкълѣседе адъ-пърїлорѣ пóстрє націонале, къчі ачєста пѣ ле ертѣ нічі конвїн-цєреа лорѣ індівїдуалъ - торале, нічі конштіїнциосїтатеа с'а на-ціонале. —

С'а маї дескоперїтѣ дн партеа пóстрѣ шї дорїндѣ пентрѣ о дієтѣ дн Трансїлванїа, пентрѣ де а се дърїма оdatѣ пре калеа лецілацінеї, търълѣ кінесїкѣ, че не деспарте. Днсе ачесте дес-коперїрї але пóстрє пѣ аѣларѣ нічі знѣ респънетѣ фаворїторїѣ. Цїнта фракцілорѣ магіарї е пѣмаї Пєста, — алга нїмїкѣ. —

Атѣ доведїтѣ кз тодії пѣлѣ акъм, кз ромъніи вреаѣ сѣ деа тѣпа фръѣескѣ кз магіарїи, днсе пѣ ле днпїндемѣ тѣпѣ де склѣвѣ політїкѣ шї свпретатїоатѣ, чї пѣмаї де націоне лїберѣ, коордїнатѣ шї педєpendєнтѣ дела капрїѣеле алтеї націни. Атѣта сѣ ле фїѣ деажъноѣ шї пентрѣ зрѣтрїле еокїсістѣлѣї лорѣ фацѣ кз націнеа

romanѣ, шї арънкътѣ пентрѣ вїїторїѣ тóтѣ респонсавїлїтатеа пе зме-рїї чєлорѣ, че пѣ вреаѣ сѣ пе стїмезе дрєнтълѣ егалѣ політїкѣ націоналѣ, пентрѣ каре ромънѣлѣ се ва лъпта, а шїлѣ стóрчє шї дн акеропта. —

Токма нї се днкъпоштіндѣзѣ фамїа кз магіарїи дъпъ департълѣ ромънїлорѣ редптрєцірѣ комітетълѣ кз 250 ромънї шї 200 ма-гіарї шї кошїтеле алеоє шї дерєгъторї пе жѣтѣтате ромънї.

Се штїѣ днсе фракціи поштрї де алѣ сѣнѣ, кз ромънїи пѣ вѣлѣзѣ дъпъ постърї, чї еї се лъптѣ шї се ворѣ лъпта пѣпчєтатѣ пентрѣ прїнчїпїлѣї де дрєнтѣ коордїнъчъне політїкѣ-націоналѣ. А-чєста е прєдѣлѣ адевератеї днфръдїрї шї ачєста ва ферїчї патрїа шї ва консолїда констїтѣнционалістѣлѣї шї амїчїдіа попорелорѣ еї. —

Лъгошѣ, дн 28. Априле 1861.

Дн 6 черкърї але комітар. Карашълѣї: алѣ Лъгошълѣї, Фаѣ-тѣлѣї, Оравїдеї, Богшеї, Зорленцълѣї шї алѣ Саскеї сѣл алеоѣ тоді шєсе депѣтадії ромънї, шї анъме: дн Лъгошѣ Іа. Са сенаторълѣ імперїале Андреїѣ Мочонї де Фоєн; дн Фаѣтѣ опорарїѣ потарїѣ прїмарїѣ алѣ комітар. Дн. Др. Ахрєлїѣ Манїѣ; дн Оравїда вїче-комітеле І. алѣ комітар. Дн. Іоанє Фахрѣ; дн Богша жѣдєчєле черкълѣї Дн. Фїлїпѣ Паскѣ; дн Зорленцѣ потарїѣлѣ прїмарїѣ алѣ комітар. Д. Алїсїѣ Владѣ; дн Саска: репъмїтѣлѣї пострѣ бър. Д. Бавешѣ. —

Авдікареа D. A. de Мочонї.

Опоратѣ комїсізіале чєнтралѣ! Днштіїндатѣ фїиндѣ прїп про-токолълѣ алеѣреї де аблєгатѣ пентрѣ дієта дърєї дн 24. Априле а. к., къмкъ о мажорїтате днпънѣторє дн оравїлѣ Лъгошълѣї шї черкълѣї Іаї, еарѣ маї кз сѣтѣ дн конпаціоналії мєї романї м'аѣ дістїнсѣ кз днкреѣереа са, алєгъндъме де аблєгатѣ ла дієтѣ, 'мї днїѣ де стрѣпсѣдаторїндѣ, а рóга пре оп. комїсізіне, ка сѣ ес-прїме тѣлѣ прєдвїтїлорѣ мєї алєгъторѣ адъпка мєа тѣлѣшїре пентрѣ атѣта дістїндєре.

Днсѣ — фїиндѣ кз еѣ рѣтѣнѣндѣ крєдїпчосѣ прїнчїпїлорѣ мєле політїчє шї націонале, каре пѣлѣ акъм ле амѣ пѣтрїтѣ, ва шї пе фацѣ леамѣ арѣтатѣ, нічі декътѣ пѣ мє сїндѣ дндрєнтѣ-цітѣ а терѣ ла дієта знгърєскѣ дн Пєста, шї аколо пе къндѣ се ворѣ десватє трєвїле націоналітѣїлорѣ, а днчєпе шї еѣ а лъ-кра дн пѣмєле аматєї мєле націни романє фърѣ де аї къпóште адеверателе дорїнде шї постълате, — мє роѣ а фацѣ къпоскътѣ тѣлѣ стїмаділорѣ мєї алєгъторї, кз преа оп. мїсізіне мїє атѣтѣ де сърѣтореште днкрезѣтѣ пѣ о потѣ прїмі, пентрѣкѣ еѣ пѣ 'мї потѣ днкіпїзі, кз орї шї каре аблєгатѣ де шї пѣскътѣ романѣ, іп-сѣлєцітѣ пентрѣ націне, ар' потеа сѣ лъкре дн казса націона-літѣїдеї cale ла дієта знгърєскѣ, де óре че елѣ аколо пѣ е прї-вїтѣ ка днкрезѣтѣ алѣ націнеї сале, чї пѣмаї ка аблєгатѣ знгър-рескѣ шї репрезєнтантѣ а знїї черкѣ алєгъторїѣ. — Дрєнтѣачєеа пѣмаї знѣ конгрєсѣ дєнералѣ алѣ тѣтърорѣ ромънїлорѣ дн Унгарїа, Бънатѣ шї Трансїлванїа пóте фї локълѣ, знде романїи ла олаатѣ-адъпаді 'шї потѣ фаце къпоскъте дорїнде ле cale. —

Ідеа конгрєсѣлѣї націоналѣ свпрє а фортъла дн елѣ постъла-теле чєле де лїносѣ пентрѣ днпъкареа націнеї романє, а кърєїа фїѣ а фї де опóре 'мї днїѣ, кз атѣта маї вїѣ есте дн ініма фїє-штєкърѣї романѣ, кз кътѣ ведємѣ, кз шї гѣвєрнѣлѣї днсѣшї ачєстѣ прїнчїпїлѣї л'а адоптатѣ, дъндѣ шї націнеї сєрвєшті окасїне де а'шї фортъла дорїнде ле cale днтр'ан конгрєсѣ націоналѣ. —

Дар' шї алѣккъм аблєгадії романї, карїи се аѣлѣ ла дієта Пєстеї пѣмаї ка аблєгадії аї попорълѣї знгърєскѣ, еарѣ нїчїдекъм ка днкрезѣціи націнеї романє п'ар потеа днтрєпрїнде чєва дє-тєрмінавєрѣ дн пѣмєле націнеї романє атънчї, къндѣ с'ар лѣа ла десватєре казса деспрє знїнеа Трансїлванїеї, пентрѣкѣ лъкрѣ-рїле лорѣ — пе фїиндѣ еї адеверадї днкрезѣції аї націнеї, — с'ар прївї ка знїлатєралє, шї еарѣшї ар' прòдѣчє чєле къпоскъте зр-търї фъпєсте дн анълѣ 1848 „de nobis sine nobis.“ —

Ашадар' дндатѣ че магіарїи (карїи пѣлѣ акъм промїтѣ тѣл-те, пе къндѣ фаптеле лорѣ доведєскѣ кз тотѣлѣ контрарїлѣї) ворѣ есопєра націнеї романє знѣ конгрєсѣ націоналѣ, кз атѣта до-рїре аштептантѣ, атънчї де къмва вої фї еарѣшї опоратѣ кз дн-креѣереа конпаціоналілорѣ мєї, еѣ вої фї чєлѣ дн тѣлѣ, кареле плекъндѣ пе ачєаста знїкѣ кале оалѣтарѣ вої лъкра кз чєа маї mare вѣкърїє шї зєлѣ ла дорїга констїтѣїре а націнеї мєле. —

Пе скъртѣ зісѣ, парола пóстрѣ де акъмѣ есте: „Конгрєсѣ націоналѣ романѣї днпїнте де орїчє алте пєрттрактърї.“ —

Днтрє алтеле рєтѣнѣ кз стїма дескїпїтѣ алѣ опоратєї ко-мїсізіни, сєрвѣ змїлїтѣ

А н д р є ї з д е М о ч о н и т. п.

Дн Фоєн, 30. Априле п. 1861.

